

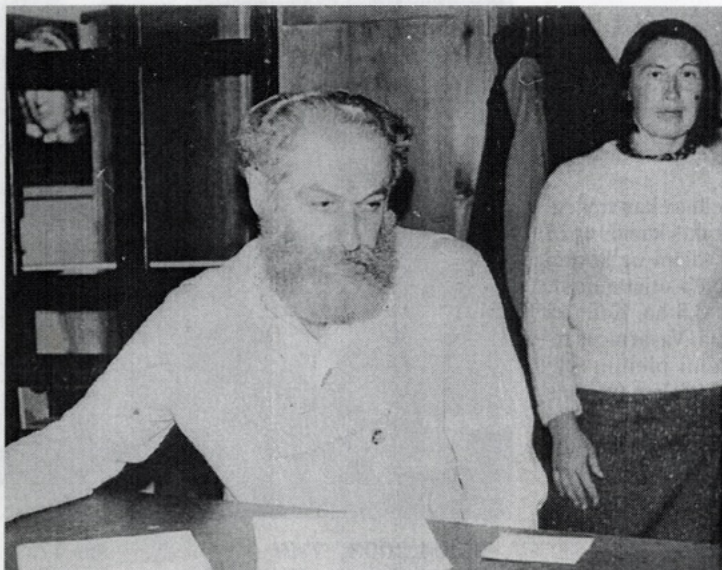

Gleznu restauratora Ādolfā Kozorovicka atcerei

7. jūnijā aprit 80 gadi kopš izcilā stāglezniecības restauratora Ādolfā Kozorovicka (1923 – 1988) dzimšanas dienas. Viņa vārds ir labi zināms un viņa autoritāte ir neapstrīdama starp vecākās un vidējās paaudzes gleznu restauratoriem. Mazāk par Ā.Kozorovicki zina jaunie kolēģi.

Ā. Kozorovickis ir dzimis 1923.gadā Maskavā, kur ir beidzis mākslas skolu. Pēc kara 1948. gadā, ģimenes apstākļu dēļ, viņš nonāk Latvijā un iestājas Latvijas Mākslas Akadēmijā.

Mācoties glezniecības nodaļā pie J.Tilberga, viņš sāka interesēties par vecmeistaru glezniecības materiāliem un tehnoloģiju. Tāpēc Induļa Zariņa priekšlikums pēc Mākslas Akadēmijas pabeigšanas apgūt gleznu restauratora specialitāti Viskrievijas I.Grabara v.n. mākslas zinātniskās restaurācijas centrā Maskavā, tika pieņemts ar prieku. Pēc atgriešanās Rīgā, 1955.gadā Ā.Kozorovickis sāka strādāt Ārzemju mākslas muzejā, kur noorganizēja gleznu restaurācija darbnīcu un kurā nostrādāja līdz aiziešanai pensijā – 1977.gadam. (No 1965.- 1972.gadam viņš vadīja Valsts Mākslas muzeja restaurācijas darbnīcu.)

Mērķtiecīgu un ilggadīgu restauratora darbu Ā.Kozorovickis veiksmīgi savienoja ar pedagoģisko praksi. Būdams skolotājs istā nozīmē, viņš mācīja ne tikai amata prasmi, bet arī attieksmi pret darbu, kolēģiem, mākslu. Viņš aicināja aiz daudziem svarīgiem profesiju sikumiem neaizmirst restaurācijas principus un likumsakarības, personīgo restauratora atbildību par veicamo darbu un ētikas normas. Pēc Ā.Kozorovicka domām, restauratoram nav jābūt tikai labam amatniekam. Bieži vien tik pat nozīmīgas kā prasmīgas rokas, ir – plašs redzes loks, zināšanas blakus sfērās, (ķīmijā, mākslā, vēsturē), gaume, spēja publiski aizstāvēt

savu viedokli.

Viens no pirmajiem mūsu valstī Ā.Kozorovickis uzsvēra preventīvās konservācijas nozīmi, veicot arī praktiskus pasākumus temperatūras un mitruma režīma uzturēšanai Ārzemju mākslas muzejā, 60- jos gados sāka vākt gleznu materiālu paraudziņus (grunts, krāsa slānis, audekls). Viņa vadībā tika izveidota visu ĀMM gleznu saglabātības kartotēka, kuru pastāvīgi izmanto kā speciālisti no daudziem muzejiem,

tā arī Mākslas Akadēmijas studenti.

Jācer, ka tikko publicētais (KKF finansējums) Ā.Kozorovicka lekciju cikls par glezniecības materiāliem, tehnoloģiju, saglabātību, kas tika lasīts Latvijas Mākslas Akadēmijas mākslas vēstures studentiem, dos iespēju visiem, kas grib paplašināt savus priekšstatus šajā jomā, novērtēt šo interesantu un viegli lasāmo tekstu.

Ā.Kozorovicka iznākušais lekciju cikls ir tikai neliela daļa no viņa teorētiskā mantojuma. Protams, gribētos, lai šai publikācijai sekotu turpinājums, jo meistars vienmēr dāsni dalījies ar savām zināšanām un uzskatīja to par savas profesijas neatņemamu sastāvdaļu. ❖

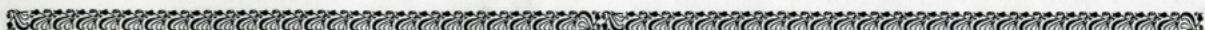
Natālija Kurganova

P.S. Ā.Kozorovicka grāmata "Lekcijas mākslas vēsturniekiem par glezniecības tehnoloģiju, par gleznu bojājumiem, par glabāšanas apstākļiem, par restaurāciju" ir iegūstama Latvijas Restaurācijas biedrībā, Vecpilsētas ielā 7, pie Simonas Mednieces, tālr.7213273 ziedojot vismaz 1 latu (var arī vairāk).

2003. gada 10. jūnijā LRB dzimšanas diena!

Svinības notiks Vecrīgā VKPAI ("Trīs brāļu" pagalmā) plkst.16.00. *GODA BALVA. Būs arī izsole! Līdzī jāņem groziņi!*

Izsolei līdzī jāņem antīkas lietas (nekustamos īpašumus nepiedāvāt, muzejiem piederošos eksponātus neizsolīs) – līdzekļu iegūšanai Latvijas restauratoru biedrības 15.gadu jubilejas labai sviņēšanai 2004. gadā!

Restauratoru biedrības ekskursija uz Ziemeļlietuvu

Ekskursija sniedza pilnīgu priekšstatu par neatkarības laikā notikušām izmaiņām Lietuvas kultūras vērtību saglabāšanas jomā un deva daudz patīkamu emociju. Pieminēšu ekskursijas laikā apskatītos objektus, izmantojot piezīmes, ko veicu tieši apskates laikā.

24.04.2003, Šauļi

Apavu ražotnes īpašnieka Frenkeļa māja, 1907.gads.

Burbišķi

17.gs. Bažensku ģimenei piederoša vasarnīca.

Angļu pils veidā celtas ēkas ar slēgtu pagalmu. Parkā izrakts kanāls ar 15 mākslīgi izveidotām salām uz kurām atrodas lapenes (daļēji atjaunotas). Kopējā parka platība 3,5 ha. Kolhoza laikā bijusi cūku ferma. Vasarnīcas teritorijā trīs ievērojami pieminekļi: Sv.Marijai, Vitautam Lielajam (veidots 1912.gadā), Ādamam Mickevičam. Jau ceturto reizi maija sākumā te riko tulpu svētkus. Strādā kā muzejs jau 8 gadus, pagājušā gadā 67 000 apmeklētāji.

Klebonišķu dzirnavas

Pakalnišķu tuvumā darbojošās vēja dzirnavas.

Dauguvenes brīvdabas muzejs

Kopējā platība 14 ha. Muzejs atrodas 1554.gadā izveidotā ciemata teritorijā. Ciemata 16 mājas tad piederēja ksendzam, kuras 1934.gadā ksendzam atņēma. Muzeju sāka veidot 1990.gadā. Pie esošām 15 saimniecībām pakāpeniski atveda vēl 11 mājas. Tagad muzejā ir 26 mājas, daļa ēku ir privātas, to iemītnieki tur dzīvo un strādā.

Apmeklējām 1884.gadā celtu māju, kuras saimniekam piederējuši 80 ha zemes, 1880.gadā būvētu ēku bez dūmvada, saimniekam piederējuši 32 ha. Šajā apvidū ar dūmvadiem ēkas sāka celt tikai no 1884.gadā. Vēl apskatījām 1936.gadā celtu kleķa ēku.

Tutuves baroka baznīca un klostēris.

Baznīcu sāka celt 1614.gadā, ēka, kas saglabājusies, ir celta 1788.gadā. Uz klostera sienām 18.-19.gadsimta freskas, zem tām apakšā 15.gadsimta freskas.

Ļūļoi baznīca

Simona un Jūda katoļu baznīca celta 1768.gadā, atrodas netālu no Kelmē. Pirmā baznīca tika uzcelta 15.gad-

simtā. Baznīcas pirmā restaurācija notika 1851.gadā.

Kelme

Baroka stila 1780.gadā celtā Greševsku ģimenei piederoša muiža. Vārtu tornis izveidots 1668.gadā. Pirmais vārtu tornis celts 1591.gadā.

Biržuvenu muiža - nerestaurēta

Koka muiža celta Gorsku ģimenei 1672.gadā. Blakus bijušas ūdens dzirnavas, vēlākos gados iebūvēta elektrostacija, arī kartona rūpnīca. Ģimene auga divas māsas, kuras skolojās Vīnes mākslas skolā. Mājā saglabāju-

25.04.2003, Telsi

Ekskursiju vada *Alģirdas Žebrauskas* - Telsu pilsētas galvenais arhitekts. Telsi atrodas uz 7 pakalniem, pie ezera, 35 000 iedzīvotāji, 3 augstskolas, 8 vidusskolas, mākslas skola, kalēju, juvelieru, mēbeļu restauratoru skola. Šogad svinēs 750.gadadienu, kopš Telsi pirmo reizi pieminēta literatūrā.

Žemaitijas bīskapijas katedrāle celta no 1762.-1769.gadam. Bernardiešu mūku apmetne bijusi jau 1628.gadā. Baznīcai divi stāvi ar atsevišķām altārglezlēm katrā stāvā. Baznīcas augšējais stāvs domāts bernardiešu mūkiem un savienots ar klosteri, apakšējais - pilsētas iedzīvotājiem. Kanceli veidojis vietējais meistars. Pagrabstāva pamatos atrodas kriptas ar Žemaitijas bīskapu pišļiem. Kopš 1417.gada Žemaitijai ir savs bīskaps. Bīskapiju dibināja Sapulce. Žemaišu iemīļotākie bīskapi: *M. Gedraitis* (1536-1609), dibinājis universitāti.

M. Valančus (1801-1875).

Pilsētas muzejs. Cēla par pilsētas intelekences savāktiem līdzekļiem. Muzejā ir ievērojama Rietumeiropas mākslinieku darbu kolekcija, piemēram, Rembranta, Romenelis, Loti u.c. darbi.

šās 1759. un 1774.gadā iemūrētas, Francijā izgatavotu, podiņu krāsnis. Saglabājušās plašas saimniecības ēkas - kūts, klēts u.c.

Berzoru Žemaitijas nacionālais parks

Apskatām divus kulta pieminekļus: 1746.gadā celtu baznīcu un 1899.gadā izveidotu zvānu torni. Baznīca tikusi restaurēta jau 1852.gadā. Erģeles izgatavotas 1761.gadā. Pie baznīcas uz pakalniem 14 kapelas, ko izmanto krusta gājiena laikā.

Platēlia Ciemats ar 1000 iedzīvotāju, ap 1700.gadu piederējis Magdeburgas hercogistei. Koka muiža nodegusi, riju tagad restaurē, ir kūts, klēts. Platēlia parks.

Orvida Soduba muzejs

Privāts muzejs no akmeņu krāvu ma un skulptūru fragmentiem.

26.04.2003., Klaipēda

Stāsta arhitekts *Vytautas Šliogeris*. Klaipēda dibināta 1252.gada 1.augustā. Pirmā pilsēta pēc *V. Šliogera* domām atradusies 10km no pašreizējā pilsētas centra. Apskatām 14.gs. pilsdrupas, par pašu pili nekas nav zināms, ir saglabājušās 16.un 17.gs. pilsdrupas.

(Turpinājums 4. lpp.)

Kolektīvās atmiņas saglabāšana: izvēle un stratēģija

Starptautiskās konferences "Kolektīvās atmiņas saglabāšana: izvēle un stratēģija" galvenās tēzes

(Turpinājums no iepriekšējā numura)

Cecilia Prosperi (Arhivu konservācijas centrs, Roma). *Restaurācija – kā un kad to pielieto.*

Priekšlasījumā tika uzsvērts, ka restaurācija ir ķīmiska un fizikāla iejaukšanās materiāla struktūrā, turklāt katrā tās reizē kāda daļa informācijas tiek zaudēta. Lai to novērstu, konservāciju jāsavieno ar izpēti. Restauratoram ir jāprot pārliecināt arhivistu, kurš domā pārsvarā tikai par dokumenta tekstuālo daļu, ka arī materiāls un vizuālais izskats ir vērtība un satur informāciju par objektu. Pirms restaurācijas darbu uzsākšanas vajadzētu izstrādāt detalizētu, pamatotu plānu un restaurācijai izmantot **ilgizturīgus** materiālus.

Anna Haberditzl (Landesarhivdirektion, Ludvigsburga). *Ķīmija un saglabāšana.*

Referentes pieredze rāda, ka izpētes laboratorijas izveidošana un uzturēšana šobrīd prasa lielus finansiskus ieguldījumus. Viens no problēmu risinājumiem ir sadarbības projektu veidošana ar saglabāšanas speciālistiem. Pēdējo gadu laikā izpētē ir pierādīts, ka ķīmiska iejaukšanās ir kaitīga ne tikai paša restauratora veselībai, bet arī dokumenta materiālam – šobrīd balināšanu ar hlora savienojumiem vairs netiek lietota, jo tā ir ļoti agresīva. Agrāk restaurācijā plaši tika lietoti dažādi organiskie savienojumi (piemēram, benzols), bet tie ir indes ne tikai apkārtējai videi, bet arī papīram.

Adriana Bernardi (CNR, Paduja). *Mikroklimata kontrole.*

Referātā tika uzsvērti standarta ievērošanas nozīme saglabāšanā. Lai kontrolētu mikroklimatu, ir jāapstrādā trīs veidu dati: fizikālie, ķīmiskie un bioloģiskie. Izveidojot datorizētu telpas temperatūras un mitruma zonu modeli, var noteikt telpas riska zonas. Savukārt, mērot piesārņojuma līmeni diennakts laikā, konstatēts, ka vislielākās tā vērtības ir vakara stundās.

Carlo Coluzza (La Sapienza University, Roma). *Fizika un saglabāšana.*

Konservācijā un saglabāšanā fizikālās izpētes metodes (fotoemisijas un atomemisijas mikroskopija, elektronu

mikroskopija) pielieto papīra skābuma noteikšanai un tintes korozijas izpētei. Turklāt, tas ir objekta materiālu nesagraujošas metodes.

Manfred Schreiner (Vizuālās mākslas akadēmija, Vine). *Restaurācija: plānošana un procedūras.*

Referents prezentēja mācību programmu saglabāšanas speciālistiem Vīnes Vizuālās mākslas akadēmijā, kurā tiek realizēti divi galvenie apmācību principi:

- diskusija: kurators (arhivārs) – students,
- sadarbība: arhivists – restaurators – dabas zinātnieks (ķīmiķis, biologs, datorspeciālists).

Mācību programmā galvenā vērtība tiek pievērsta:

- objekta materiālu bojājumu veidiem,
- dokumentācijai, plānošanai,
- materiālu analīzei.

Akadēmijā ir īpaši konstruēta nedestruktīvās izpētes (rentgenfluorescences) iekārta, ar kuras palīdzību izpēti var veikt līdz trīs metriem gariem objektiem.

Nicholas Pickwoad (Private Conservator, Norwich). *Iesējumu izpētes projekti.*

Referents uzsvēra, ka iesējuma aprakstu pirms konservācijas un restaurācijas jāveido, izmantojot vēsturiskos aprakstus par iesējumu mākslu, konsultējoties ar bibliogrāfiem. Nākošais posms ir iesējuma modeļa izveide pirms restaurācijas (kādi vāki, kādi rotājumi). Paraleli ir jāveic iesējumu materiālu izpēte. Šādi strādājot ar laiku tiek izveidota restaurēto objektu datu bāze.

Mark S Roosa (Kongresa bibliotēka, Vašingtona). *Digitalā pieeja: Amerikas modelis.*

1990. gadā Amerikā tika uzsākts dokumentu digitalizēšanas projekts "Amerikas atmiņa". Tas tika realizēts pēc sekojoša plāna:

- 1) plānošana, iekārtu tirgus izpēte;
- 2) darbinieku apmācība;
- 3) izpēte – vai iekārtas nebojā dokumentu materiālu;
- 4) darba kontrole;
- 5) skenēšanas kvalitātes nodrošināšana;
- 6) valdības atbalsts.

Antonio Zappala (Udinās universitāte). *Personāla apmācība saglabāšanas jomā.*

Referātā tika atspoguļota Udinas Universitātes mācību programma "Arhivu kultūras mantojuma saglabāšana". Apmācībā tiek ietvertas trīs galvenās mācību priekšmetu grupas:

- 1) arhivniecība (vēsture un humanitārie priekšmeti);
- 2) konservācija un restaurācija (ķīmija, fizika, bioloģija);
- 3) zinātniskās izpētes principi.

Pamatprogrammas ilgums ir trīs gadi, magistratūra – divi gadi.

Tas bija īss ieskaits 16 referātos no 49 nolasītajiem. Ceru, ka atspoguļotā materiāla rindās katrs no lasītājiem atradīs sev noderīgu informāciju praktisko un teorētisko saglabāšanas jautājumu risināšanā. ❖

Inga Šteingolde,
Centrālās mikrofotokopēšanas un dokumentu restaurācijas laboratorijas Restaurācijas daļas vadītāja

Iģene atkal gaida!

Vasaras nometne Iģenes luterāņu baznīcā Talsu rajonā, Van-
dzenes pagastā paredzēta no 2003.gada 7.jūlija līdz 18. jūlijam.

No 12. – 13.jūlijam ekskursija nometnes dalībniekiem:
RĪGA – IĢENE – VALDEMĀRPILS – DUNDAGA – VENTSPILS
(naktsmītne) – PILTENE – ZLĒKAS – UGĀLE – IĢENE – RĪGA.
Ekskursija un naktsmītne – bez maksas! IĢENĒ brokastis un vakariņas uz pašu rēķina!

Visus, kas vēlas piedalīties lūdzam pieteikties pie
Daces Čolderes, tel.7213864.

Jaunākā literatūra LNB Restaurācijas nodaļā

Saņemta līdz 22.05.2003

Periodiskie izdevumi:

1. The Quarterly, No 44, 2002, November; No 45, 2003, January
2. News, The newsletter of the British Association of paper Historians, No 48, 2002, Autumn
3. E-MRS 2003 spring meeting
4. E-MRS 2003 fall meeting
5. International Preservation News, No 26, No 27
6. Paper Conservation News, No 103, 2002, September
7. No 104, 2002, December
8. No 105, 2003, March
9. V&A Conservation Journal Summer, No 41, 2002
10. Studies in Conservation, vol 47, No 3, 4, 2002
11. Vol 48, No 1, 2003
12. The Paper Conservator, vol 26, 2002
13. Leather Conservation News, vol 17, No 1, 2001

Grāmatas:

1. A. Griffiths, Prints and Printmaking, An introduction to the history and techniques, 1996, The Bath Press, Avon
2. S.H. Steinberg, Five Hundred Years of Printing, 1996, The British Library&Oak Knoll Press, new edition, revised by J. Trevitt
3. H. and M. Reimer, The Encyclopedia of Papermaking and Bookbinding, 2002, British library publ.
4. N. Odegaard, S. Carroll, W.S. Zimmt, Material characterization tests for objects of art and archaeology, 2000, Archetype Publications
5. J.C. Thompson, Manuscript Inks, The Caber Press, USA, 1996
6. A Directory of Rare Book and Special Collections, Ed. By B.C. Bloomfield 2nd ed, Libr. Assoc. Public, London 1997
7. J. Bentley, G.P.A. Turner, Introduction to Paint Chemistry and principles of paint technology, Chapman & Hall, 1998
8. H.F. van Emden, Pest Control, Cambridge University Press, 1989
9. C.H. Groneman, Leather Tooling and Carving, Dover Publications, Inc,

NewYork, 1950

10. N. Griffiths, A. Jenner, Ch. Wilson, Drawing Archaeological Finds, A Handbook, Archetype Public. Ltd., 1990, reprinted 2002
11. J. Greenfield, ABC of Bookbinding. A unique glossary with over 700 illustrations for collectors and librarians, Oak Knoll Press, 2002
12. N. S. Allen, M. Edge, Fundamentals of Polymer Degradation and Stabilisation, Elsevier Science Publishers Ltd., 1992
13. A Guide to Materials Characterization and Chemical Analysis, Edited by J.P. Sibilis, 2nd ed., Wiley-VCH, 1996
14. J. H. Sharphouse, Leather Technician's Handbook, Leather Producers' Association, 1995
15. Paper Chemistry, Ed. By J.C. Roberts, 2nd ed., Blackie Academic & Professional, 1996.
16. Ch. Selwitz, Cellulose Nitrate in Conservation, Getty Conservation Institute, 2, 1988,
17. H.B. Awbi, Ventilation of Buildings, E&FN Spon, 1998
18. J. Jokilehto, A History of Architectural Conservation, Butterworth Heinemann, 2002
19. F.W.B. Charles, M. Charles, Conservation of Timber Buildings, Donhead, 1998
20. Ancient & Historic Metals, Getty Conservation Institute, 1994
21. The Chemistry of Wood Preservation, Ed. by R. Thompson, The Royal Society of Chemistry, 1991
22. A. V. Pocius, Adhesion and Adhesives Tehnology, 2nd ed., Hanser, 2002
23. Leather and Fur, Aspects of Early Medieval Trade and Tecnology, Ed. by E. Cameron, Archetype Publications, 1998
24. Museum Security and Protection, A handbook for cultural heritage institutions, Ed. by D. Liston, ICOM, 2000
25. R. J. Wolfe, Marbled Paper, its history, techniques, and patterns, University of Pennsylvania press, 1991

Rudīte Kalniņa

Ekskursija uz Ziemeļlietuvu

(Turpinājums no 2. lpp.)

Apskatām ar zemi apbērtas velju telpas, kur izveidots moderns muzejs, kopējā platība 200 kvadrātmetri. Okupācijas laikā tur bijusi bumbu patversme. Telpas atgūtas tikai pēc neatkarības.

Apaļtorņa 15.gs. drupas, atklātas stāv jau 2 gadus, gatavojas ar jumtu apsegt.

Karla bastiona projektam ir iegūta nauda.

1854.gada Klaipēdu iznīcināja ugunsgrēks, tāpēc 18.gs. ēkas ir saglabājušās tikai dažas. Klaipēdā pašlaik dzīvo 60 000 iedzīvotāju.

Pilsētas Rātsnams - piederējis skotu tirgonim. Napoleona laikā 3 gadus Mēmelē - Prūsijas galvaspilsētā dzīvoja Fridrihs III. Šeit paraksta vēsturisko dokumentu par dzimtbūšanas atcelšanu.

Nocietinājuma valnis ar ravelīnu, 16.gs. siena, 4m augsts smilšu valnis. Projekts bija pabeigts 1974.gadā, 1989.gadā to realizēja.

Sv.Jāņa baznīca tiks atjaunota, tagad baznīcas vieta iezīmēta ar dekoratīvo krūmu kontūru.

18.gs. rēdera mājā, ko vēlāk pārdeva tirgonim Simsonam, patlaban ir ierīkots labs džeza klubs.

Pirmais teātris Klaipēdā dibināts 18.gs. beigās. Tā ir vēsturiska ēka, arī tāpēc, ka šeit strādājis R.Vāgners. Ēkas priekšplānā Simona Daha (S.Dach 1605-1659) veidotā skulptūra - skaistā pilsētniece. To uzstādīja 1919.gadā, kara laikā tā pazuda. Kādā mājā 1988.gadā atrada skulptūras pamatu, pašu statuju uzdāvināja vācieši. Tā atkal atrodas savā vietā. Šeit bija tirgus un vietā, kur tagad stāv skulptūra, dzēra zirgi.

Osta atradās pie upes, šeit palikušas 2 noliktavas no 1871.gada. Tagad privātipašums. ❖

Rudīte Kalniņa, LNB

Latvijas Restauratoru biedrības avīze

Iznāk kopš 1997.gada novembra.
Adrese: Vecpilsētas iela 7, Rīga, LV 1050
Tālrunis: 7213273.

Iznāk 4 reizes gadā.
Redaktore **D.Murziņa**,
korektore **A.Brīvniece**

Datorsalikums - SIA **Augsburgas Institūts**

Šo avīzi arī Tu vari papildināt ar visiem noderīgu informāciju!!!

Ir doma veidot restauratoru arodbiedrību.
Interesentiem zvanīt 7223474 (Indra Saulesleja, Vita Salna)

Balva kultūras mantojuma kopējiem

30. 30.apriļa pēcpusdienā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas mītnes – *Trīs Brāļu* – pagalmā M. Pils ielā Rīgā, bija sapulcējušies visai raiba, taču savos mērķos un centienos vienoja sabiedrība. Arhitektus, restauratorus, izdevējus, žurnālistus, draudžu darbiniekus, entuziastus, novadpētniekus, muzejniekus, zinātniekus, pašvaldību darbiniekus, pieminekļu sargus vienoja unikāls notikums – pirmo reizi Latvijā tika iesniegti Gada balva kultūras mantojuma nozarē.

Tās iesniegšanu finansiāli nodrošināja Kultūrkapitāla fonda iesniegums, organizatoriski – Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija. Desmit nominācijās iesniegti vienu galveno balvu – marmora ķieģeli, kura proporcijas un izmērus, izvērtējot daudzus paraugus, bija izvēlējis VKPAI vadītājs, arhitekts Juris Dambis personīgi. Šajā priekšmetā, ko var glabāt kā piemiņas zīmi, izmantot papīra preses vietā vai iemūrēt ēkas sienā, iegravēts balvas nosaukums, gads un saņēmēja vārds vai organizācijas nosaukums. Pirmie desmit ķieģeļi, kuru vērtība svārstās no 500,- līdz 800,- latiem (tāda bija naudas prēmija līdz balvai) tagad izgājuši pasaulē.

Demokrātiskā balvas pretendentu izvirzīšanas kārtība un nolikumā definētās nominācijas deva plašas iespējas vērtēšanas procesā iesaistīties visai ieinteresētajai sabiedrībai, novērtējot savu kaimiņu, kolēģu un sāncensu darbību, jo izvirzīt pretendentes balvai varēja jebkurš par jebkādu darbu, kas saistīts ar kultūras mantojuma

aizsardzību un saglabāšanu. Neraugoties uz to, pieteikumu bija tikai 107. Komisijas, kuras darbā arī man bija pienākums un gods piedalīties, uzdevums nebija tomēr ne viegls, ne vienkāršs. Ne mirkli nešauroties par to, ka visi tie, kuri balvas saņēma, tās ir godam pelnījuši, jāatzīst, ka būtu grūbības tās iesniegt gandrīz katram pretendētājam un ne tikai izvirzītajiem – vēl daudziem cilvēkiem visā Latvijā.

LRB vārdā bijām izvirzījuši tikai divus pretendentes – Rundāles pils muzeju par pagājušā gada izstādi "Rundāles pils restaurācijai 30" nominācijai *nozīmīgākā izstāde vai akcija*, un Maiju Baņķieri nominācijai *individuālais devums kultūras mantojuma saglabāšanā* par stīkla un kristāla priekšmetu restaurāciju. Esam lepnī un laimīgi, ka viens no tiem – Maija Baņķiere ir pirmo laureātu vidū.

Savukārt, par starptautisko sakaru veicināšanu starp valstīm ar kopīgu kultūras atmiņu nominācijā *Latvijas kultūras mantojuma starptautiskā popularizēšana* balvu ieguva Imants Lancmanis – Rundāles pils muzeja direktors, viens no mūsu biedrības vecbiedriem.

Divās nominācijās bija par vasaras nometņu organizēšanu un restaurācijas darbiem Iģenes luterāņu baznīcā bija izvirzīta arī mūsu biedrība, taču tikām tikai līdz otrajai kārtai un par to saņēmām Inspekcijas pateicības rakstus. Pateicības rakstus un draugu ziedus saņēma arī Aida Podziņa – par Doma baznīcas ērģeļu prospekta izpēti un restaurāciju viņa bija izvirzīta balvas saņemšanai.

Nevienmērīgs bija piedāvājums nominācijā *kultūras mantojuma restaurācija*, kur komisijai vajadzēja izvērtēt 15 pieteikumus – gan fasāžu remontus, gan atsevišķu mākslas objektu, interjeru un viduslaiku piļu restaurāciju. Balvu ieguva Bauskas pils muzejs par *Bauskas pils konservācijas projektu un tā realizācijas 1.etapu*. Iespējams, ka te būtu istā vieta, kur izskanēt restauratoru vārdiem un viņu veikumam. Pārdomājot kandidātu izvirzīšanu apbalvošanai, valdija vienkāršā patiesība, ka katrs restaurators godīgi dara savu darbu un unikālu veikumu iepriekšējā gadā nav bijis. Varbūt mums jābūt uzstājīgākiem un skaļākiem sava un kolēģu darba daudzinašanā, jo publicitāte ir viens no šī pasākuma ieguvumiem.

Citās nozarēs balvas saņēma *Elita Grosmane* par jaunāko grāmatu par baroka laika tēlniecību Latvijā, *Piļu un muižu asociācija* par akciju Apceļosim Latvijas pili, *Arhitektoniskās izpētes grupa AIG* un citi.

Īpaši liels prieks, ka par labāko pieminekļa saimnieku tika atzīta *Alda Smilgziede*, Nurmē baznīcas restaurācijas un visu darbu organizētāja un darītāja.

Sogad vēl visu skati vērsās atpakaļ un, kaut gan balvas nolikumā bija uzsvērts iepriekšējā gada veikums, tomēr gan izvirzītāji, gan komisija ievēroja pretendentu ilgstošo un sistemātisko darbu kultūras mantojuma aizsardzībā, restaurācijā, kopšanā un godāšanā. Nākamajā gadā perspektīve nebūs tik gara, taču pretendentu skaits tāpēc, jādodomā, nebūs mazāks. ❖

Dace Čoldere

Tikšanās ar kolēģiem Kijevā

No 20. – 23.maijam Kijevā notika starptautiska zinātniski – praktiska konference "Restaurācija mūsdienu apstākļos. Problēmas un risinājumi", ko organizēja Ukrainas Nacionālais restaurācijas centrs. No Latvijas tajā piedalījās Nacionālās bibliotēkas restaurators: Iveta Daugule un Ilze Bula ar stenda referātiem "17.gs. baznīcas grāmatas restaurācija (izdota Kijevā) un lasītāju izglītības programma Latvijas Nacionālajā bibliotēkā "Saudzē grāmatu".

Neviens to neapstrīdēs un arī manas sajūtas saka, ka restauratora profesija ir radošs process – tāpat kā nav divu vienādu mākslas darbu, nav divu pil-

nīgi identisku restaurējamo objektu.

Konferences apmeklējums vienmēr bagātina, uzzinot par kādu jaunu konservācijā pielietojumu materiālu, efektīgu traipu izņemšanas papēmieni vai vienkārši, paplašinot mūsu zināšanas mākslas vēsturē. Starptautiskajā konferencē Kijevā bija iespēja iepazīties ar restaurācijas tendencēm citās valstīs, uzzināt, kā mūsu nozares speciālisti risina savas problēmas un kaut ko noderīgu aizgūt savam darbam. Man interesantākās likās tēmas, kas saistītas ar papīra restaurāciju. Piemēram, Ukrainas Restaurācijas centra restauratores L.N.Jatčenko referāts "Modificētā želatīna lietošanas problē-

mas pieredze akvareļu krāsu slāņu nostiprināšanā". Ja ir interese, konferences referātu tēzes var izlasīt Nacionālās bibliotēkas restaurācijas nodaļā, Tērbatas ielā 75.

Ši brauciena nenovērtējamā bagātība – satiktie cilvēki! Ir vēl pasaulē ļaudis un vietas, kur valda apbrīnojama viesmīlība! Katru dienu bija iespēja iepazīties ar kādu no, senām legendām apvītiem, Ukrainas kultūras pieminekļiem – Sofijas katedrāle, Kijevas Lavra, Vidubickas klosteris. Visās vietās mūs pavadīja ieinteresēti speciālisti, lai ar lepnumu un mīlestību stāstītu par Ukrainu nacionālajām bagātībām. ❖

Ilze Bula

